Szakmai beszámoló

MŰVÉSZET ÉS KULTÚRA A VILÁGHÁBORÚK ÁRNYÉKÁBAN

– Művészeti és történeti konferencia –

Időpontja: 2019. november 7., 9.00–17.00

Szervező intézmény: Rómer Flóris Művészeti és Történeti Múzeum

Szervező, koordinátor: Pápai Emese művészettörténész

Helyszín: Esterházy-palota, Egry-terem (9024 Győr, Király u. 17.)

A nyomdai úton készült programfüzeteket és a több méretben készült plakátokat egy héttel a konferencia időpontja előtt eljuttattuk a célközönséghez. Elérhetők voltak a Rómer Flóris Művészeti és Történeti Múzeum minden épületében, a Dr. Kovács Pál Könyvtár és Közösségi Tér székhelyin, a Széchenyi István Egyetem épületeiben, a Győr-Moson-Sopron Megye Győri Levéltárában, a Győr Város Levéltárában, a Győri Egyházmegyei Levéltárban, a Győri Egyházmegyei Könyvtár és Kincstárban. Online meghívókat küldtük a múzeum baráti körének, a győri gimnáziumok történelem tanárainak, az országos múzeumok muzeológus munkatársainak. Közösségi eseményt hoztunk létre az rendezvény kapcsán a világhálón, a Győr+ média tudósított róla, felületein rendszeresen hirdette.

Az országos konferencia november 7-én 9 órakor kezdődött és 17 óráig tartott az Esterházy-palotában. A délelőtti ülésszak levezető elnöke Szücs György művészettörténész, a Magyar Nemzeti Galéria tudományos főigazgató-helyettese volt, aki az előadások utáni rövid eszmecseréket is koordinálta.

A konferenciát Sipeki Zoltán restaurátor, gyűjteményi osztályvezető nyitotta meg, ő köszöntötte a résztvevőket Rómer Flóris Művészeti és Történeti Múzeum nevében. Az első előadó Fűzfa Balázs irodalomtörténész, egyetemi docens, a szombathelyi ELTE Savaria Egyetemi Központ munkatársa volt *„Mag hó alatt". A magyar irodalom a két világháború között t* – című irodalmi témájú gondolatébresztő előadásával. A második előadó Róka Enikő művészettörténész, a Kiscelli Múzeum – Fővárosi Képtár vezetője volt *A nagy háború – sorozatban* című előadásával. A prezentáció az első világháború idején készült gazdag magyar grafikai anyagból mutatott be egy igazán különleges válogatást. A harmadik előadó Balázs Eszter történész volt, a Kassák Múzeum NKFI-projektjének vezető kutatója, a Kodolányi János Egyetem Kommunikáció- és médiatudományi tanszékének docense. Előadásának *címe Az izmusok a magyar sajtóban (1914-1918)* volt, amiben legújabb kutatási eredményeit, a nyugati modern stílusirányzatok hazai percepcióját ismertette. A következő előadó Pápai Emese művészettörténész, a Rómer Flóris Művészeti és Történeti Múzeum főmuzeológusa volt. Előadásának címe *Történelmi lét – művészi tudat, avagy a „Kárpáti őrség (1914-15)" különös története* volt. Schima A. Bandi iparművész, aranykoszorús mester az első világháború idején Pozsonyban készítette az 1945-ben Budapesten, a Hadtörténeti Múzeumban megsemmisült emblematikus munkát. Ez a mű jelölte ki a két világháború

közötti konferencia tematikus- illetve tér- és időbeli kereteit. A délelőtti szekció utolsó előadója Székely Zoltán, történész, művészettörténész, a mosonmagyaróvári Hansági Múzeum igazgatója volt. Előadásának címe *I. világháborús hősi emlékművek Győr, Moson és Sopron megyékben*, melyben a régióbeli első világháborús emlékműállítás 1980-as évektől folyó kutatástörténetét ismertette.

A konferencia ebédszünetében került sor a rendezvényhez kapcsolódó *„Ne félj hazám..." Művészet és háborús retorika* című – kiállítás megnyitójára az Esterházy-palotában. A tárlatot Győr Megyei Jogú Város képviseletében Fekete Dávid alpolgármester nyitotta meg, a megnyitót a Győr+ média rögzítette. Az eseményről a Győr Plusz Rádió és a Kisalföld napilap is tudósított. A kiállításmegnyitó keretén belül került bemutatásra a tárlatra készült *Kárpáti őrség animáció*. A 10 perces kisfilm Horváth Ákos grafikusművész munkája, ami a múzeumi hagyatékban található tervek és archív felvételek alapján készült hiteles rekonstrukció, ami jelenleg a Nemzeti Filmintézet-Filmarchívum befogadására vár.

A délutáni ülésszak levezető elnöke Róka Enikő művészettörténész, a Kiscelli Múzeum – Fővárosi Képtár vezetője volt, aki a viták során a koordinációs feladatokat is ellátta.

Az első előadó Cserhalmi Zoltán történész, muzeológus, a Rómer Flóris Művészeti és Történeti Múzeum munkatársa volt. Előadásának címe *Történelmi idők levelezőlapokon.* Témája Schima A. Bandi iparművész, aranykoszorús mester első világháborúban induló, kevéssé ismert, kiterjedt levelezése volt, melyből az alkotó kritikai gondolkodásmódja ismerhető meg, ezzel is árnyalva a rögzült hivatalos történelemszemléletet. A következő előadó Szücs György művészettörténész, a Magyar Nemzeti Galéria tudományos főigazgató-helyettese volt. Előadásának címe *Vérző Magyarország. A mitikus országtest képei* címet viselte, melyben a vesztes világháború következtében szétdarabolt történelmi Magyarország, illetve a revíziós törekvések láttató erejű képi ábrázolásaiból került bemutatásra egy reprezentatív válogatás. A harmadik előadó Katona Anikó művészettörténész, muzeológus, a Magyar Nemzeti Galéria Grafikai osztályának munkatársa, valamint az ELTE-BTK Művészettörténeti Doktori Iskola doktorandusza volt. Előadásának címe *A háborús plakát*, melyben a hazai háborús- és propagandaművészettel kapcsolatos legújabb kutatási eredményeit osztotta meg a közönséggel. Áldozó István főlevéltáros, a Magyar Nemzeti Levéltár Győr-Moson-Sopron Megye Győri Levéltárának igazgatóhelyettese festő nagyapja, Áldozó József két világháború közötti művészi pályáját dolgozta fel. Az ötödik előadó Szalai Zsolt fotótáros, esztéta, Rómer Flóris Művészeti és Történeti Múzeum munkatársa volt. Előadásának *címe Dokumentálás és/vagy művészet – Mithay Antal 1914 és 1938 között készített fotográfiái.* A pozsonyi születésű fotográfus győri felvételein a két világháború közötti időszak eseményei, társadalmi, kulturális és sportélete tárul fel, miközben követhető az identitást meghatározó terek és környezet gyökeres átalakulása is. A konferencia utolsó előadója Perger Gyula néprajzkutató volt, a győri Egyházmegyei Kincstár és Könyvtár munkatársa. Előadásának címe *Trench Art, avagy az emlékez(tet)és művészete* volt melyben szemléletes módon, találó példákkal illusztrálta az első világháború frontvonalak mögötti „árokművészetét". Ezek az egyszerű katonák által készített használati- és dísztárgyak

bizonyos szempontból megtermékenyítően hatottak, sőt némely esetben meg is határozták az 1920-as, 30-as évek ízlésvilágát.

17 órakor sor került a konferencia összegzésére és lezárására.

18 órakor a konferencia résztvevői Schima A. Bandi emléktábla avatáson vettek részt a művész egykori otthona és műhelye falán a Zombor utcában.

A teljes rendezvényről videófelvétel készült. A nap folyamán összesen 70-80 ember vett részt az előadásokon, illetve a kiállításmegnyitón. Az eseményt pozitív sajtó- és média visszhang kísérte. A konferenciához kapcsolódó kiállításnak, ami 2020. január 12-ig tartott nyitva, magas volt a látogatószáma. A tárlatot vezetések és 3 szakmai előadás kísérte:

2019. november 26. 17 óra, Esterházy-palota

Cserhalmi Zoltán történész előadása

Talajvesztettség és kiútkeresés a Nagy Háború után. Utópista elképzelések Schima A. Bandi levelezésében

2019. december 3. 17 óra, Esterházy-palota

Szalai Zsolt fotótáros, esztéta előadása

Ideológiák és esztétikák. Irodalom, kultúra és politika a két világháború között

2020. január 7. 17 óra, Esterházy-palota

FINISSAGE Pápai Emese művészettörténész és Horváth Ákos grafikusművész beszélgetéssel egybekötött tárlatvezetése

MOMER FLÓRIS MŰVÉSZETI ÉS TÖRTÉNETI MÚZEUM * GYŐR *

Grászli Bernadett
múzeumigazgató